Svar på skriftligt spörsmål SSS 515/2022 rd

Svar på skriftligt spörsmål om problem med tillgången till skolpsykologer

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller överlämnat följande skriftliga spörsmål SS 515/2022 rd undertecknat av riksdagsledamot Marko Kilpi /saml:

> Vad ämnar regeringen göra för att åtgärda svårigheterna att rekrytera skolpsykologer?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Syftet med lagen om elev- och studerandevård (1287/2013) är enligt 2 § i lagen bland annat att främja de studerandes inlärning, hälsa och välbefinnande samt delaktighet och att förebygga problem. Elevhälsan ska enligt 3 § främst vara förebyggande elevhälsa med generell inriktning som stöder hela läroanstalten. De studerande ska dessutom ha rätt till individuellt inriktad elevhälsa så som föreskrivs i lagen. Enligt 7 § ska varje läroanstalt ha tillgång till tjänster som tillhandahålls av psykolog och kurator.

För att trygga tillräckliga och jämlika psykolog- och kuratorstjänster infördes bestämmelser om minimidimensioneringen av psykologer och kuratorer i lagen. Antalet studerande per kurator får vara högst 670 och per psykolog högst 780. För kuratorernas del trädde dimensioneringen i kraft i början av 2022. För psykologernas del träder dimensioneringen däremot i kraft först i augusti 2023.

Man beslöt att införa dimensioneringen stegvis, eftersom man visste att det inte finns lika många psykologer på arbetsmarknaden som kuratorer. Psykologer kan arbeta i mycket olika uppgifter, även i andra uppgifter än traditionella psykologuppgifter. Undervisnings- och kulturministeriet och universiteten har också reagerat på den ökade efterfrågan på psykologer genom att öka antalet utbildningar för psykologer. Undervisnings- och kulturministeriet har avtalat med universiteten om att öka antalet studerande som inleder utbildning som leder till psykologie magisterexamen med sammanlagt cirka hundra nya studerande åren 2020–2022. Undervisnings- och kulturministeriet har understött ökningen av utbildningsplatser med anslag i tilläggsbudgeten och strategifinansiering. Hösten 2021 inleddes dessutom en ny utbildning som leder till psykologie magisterexamen vid Uleåborgs universitet. Antalet antagningar är 40 studerande per år vid Uleåborgs universitet. År 2021 fanns det sammanlagt 371 nybörjarplatser inom psykologutbildningen. Årligen utexamineras cirka 150 fler psykologer än det går i pension. Det ökade behovet av psykologer i framtiden förutsätter att man fortsätter öka antalet nybörjarplatser inom psykologutbildningen och

anvisar resurser också efter 2022. Undervisnings- och kulturministeriet styr och stöder universiteten i att öka antalet nybörjarplatser. Tillgången till psykologer har liksom ovan konstaterats också beaktats i fråga om ikraftträdandet av bestämmelsen om dimensionering: för psykologernas del träder dimensioneringen i kraft först i början av augusti 2023, varvid nya psykologer hinner utexamineras för arbetslivets behov.

Kommunerna har i synnerhet i glesbygdsområden haft svårigheter att hitta sökande till psykologtjänster inom elevhälsan och att få permanenta psykologer till kommunen. Kommunernas problem med att rekrytera psykologer inom elevhälsan har dock inte nödvändigtvis samband med antalet psykologer på arbetsmarknaden utan också med arbetsförhållandena för elevhälsans psykologer inom den offentliga sektorn: anställningsvillkoren i förhållande till hur krävande arbetet är, antalet verksamhetsställen på olika ställen som en psykolog ansvarar för och överlag arbetsmängden för elevhälsans psykologer. När det till följd av dimensioneringen inom elevhälsan rekryteras fler psykologer, kan psykologernas arbetsmängd i kommunerna minskas. Detta bidrar också till att göra arbetsuppgifterna för psykologer inom elevhälsan mer attraktiva.

Undervisnings- och kulturministeriet delar hösten 2022 ut sammanlagt 11,6 miljoner euro i statligt specialunderstöd för att stärka och utveckla den generellt inriktade elevhälsan 2023. Målet är att det förebyggande stödet inom den generellt inriktade elevhälsan och det tidiga stödet inom den individuellt inriktade elevvården ska vara tillgängliga för alla studerande på lika villkor och motsvara deras individuella behov. Även Finlands Psykologförbund konstaterade hösten 2021 i sitt utlåtande om regeringens proposition om ovan nämnda dimensionering av psykologer och kuratorer att den ökade resursen i stor utsträckning borde riktas till att stödja välbefinnandet i skolgemenskapen, vilket är kärnan i elevvårdens verksamhetsfält.

Regeringen anser att man med de åtgärder som beskrivs ovan kan förbättra bilden av skolpsykologens arbete och arbetsmiljön så att arbetet blir mer attraktivt och det blir lättare att rekrytera psykologer.

Helsingfors 27.10.2022

Undervisningsminister Li Andersson